

Po próbach wyszukiwania kolorowych gwiazd chcemy teraz zaprosić Was do odnajdywania na niebie układów podwójnych złożonych z tak blisko siebie położonych składników, że trudno je gołym okiem rozdzielić.

Wrzesień jest wyjątkowo wdzięcznym miesiącem do obserwacji nieba ze względu na często występującą bardzo dobrą, bezchmurną pogodę.

Wielu Czytelników zapewne wie o starym indiańskim sposobie sprawdzania ostrości wzroku u młodych wojowników. Jeśli poddany testowi potrafi narysować, jak wzajemnie układają się dwie gwiazdy w gwiazdozbiorze Wielkiej Niedźwiedzicy — Alkor i Mizar — to znaczy, że jego wzrok jest dostatecznie „bystry”.

Chcemy Wam zaproponować również trudniejszy test. W gwiazdozbiorze Łabędzia, w połowie drogi między α (Denebem) a δ znajduje się słaba gwiazda σ . Otóż jest ona podwójna wizualnie. Odległość obu składników wynosi około 5'. Każda z tych gwiazd jest również podwójna, ale tego już nie da się zauważyć nawet przez największe teleskopy. O ich podwójności wiemy z obserwacji zmian położenia linii widmowych poruszających się składników.

Spójrzcie również na α i β Koziorożca świecące nisko nad horyzontem. Czy widzicie, że są one również układami podwójnymi?

Dokładniejsze obserwacje tych dwóch gwiazd wykazały, że podczas gdy β Koziorożca jest układem dwóch obiegających się wzajemnie gwiazd (tak naprawdę tu znowu składniki są podwójne), to składniki układu α znajdują się blisko siebie jedynie przez przypadek. Słabsza gwiazda znajduje się kilkanaście razy dalej od nas niż gwiazda jaśniejsza.

A więc nie każde dwie gwiazdy znajdujące się blisko siebie na sferze niebieskiej tworzą układ podwójny.

Zachęcamy, abyście pamiętając o tym poszukali innych gwiazd będących sprawdzianem ostrości wzroku.